

15 april 2015

Faalt Nederland in stresstest?

Er is iets aan de hand in Nederland. Onze rechtsorde is te complex en onoverzichtelijk geworden. Respect voor rechten van mensen schiet tekort. De Nederlandse rechtsstaat staat daarom onder druk. De perikelen rond de gaswinning in Groningen en het recht op bad-bed-brood voor uitgeprocedeerde asielzoekers zijn actuele voorbeelden. Het gaat niet om incidenten: er is sprake van systeemfalen.

Op maandag 20 april houdt [prof. dr. Alex Brenninkmeijer](#) zijn oratie als hoogleraar Institutionele aspecten van de rechtsstaat aan de [Universiteit Utrecht](#). In zijn oratie maakt Brenninkmeijer gebruik van een stresstest (zoals voor banken) als methode om te beoordelen of de rechtsstaat in Nederland - onder ongunstige omstandigheden - standhoudt of niet. Deze methode past hij systematisch toe op concrete onderwerpen, zoals de sanctiewet sociale zekerheid (door Brenninkmeijer ooit bestempeld als 'doorgeslagen antimisbruikwetgeving'), het alcoholslot, de gaswinning Groningen, de bad-bed-brood-discussie, de organisatie en financiering van de rechtspraak en de te beperkte toetsing door de bestuursrechter.

Nederland faalt in de stresstest

De analyse aan de hand van bovenstaande kwesties leidt Brenninkmeijer tot de conclusie dat Nederland faalt in deze stresstest. Kernprobleem is dat in het functioneren van ons huidige democratische systeem onvoldoende waarborgen zijn voor de bescherming van rechtsstatelijke waarden. Bij wetgeving, uitvoering én rechtspraak zijn belangrijke rechtsstatelijke gebreken zichtbaar. Onze democratie functioneert zwak (onder andere zichtbaar in de geringe interesse van de kiezer voor partijpolitiek, de groeiende politieke versplintering met moeizame coalitievorming als gevolg ende rol van de Eerste Kamer). Daarom kan onze democratie stevige rechtsstatelijke waarborgen niet aan en kiest vervolgens voor het verzwakken van die waarborgen.

Brenninkmeijer sluit zijn oratie af met voorstellen ter versterking van de rechtsstaat, zodat Nederland wel de stresstest kan doorstaan. Vanwege de actuele spanning tussen democratie en rechtsstaat zal dit aanleiding kunnen geven voor heftig debat.

Prof. dr. Alex Brenninkmeijer is lid van de [Europese Rekenkamer](#) en faculteitshoogleraar bij de [faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie](#). Tevens is hij betrokken bij het onderzoek binnen één van de strategische thema's van de universiteit, [Institutes van een open samenleving](#).

Van 2005 tot 2014 was Alex Brenninkmeijer de Nationale ombudsman.

Faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie, Universiteit Utrecht

Binnen de multidisciplinaire [faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie](#) worden de wetenschappelijke disciplines die zich bij uitstek bezig houden met het vinden van oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken gebundeld.

Datum oratie: maandag 20 april 2015

Tijd: 16.15 uur

Locatie: Aula van het Academiegebouw, Universiteit Utrecht,
Domplein 29

Meer informatie:

[Drs. Bas Schreiner](#) | hoofd Communicatie en Marketing | faculteit Recht,
Economie, Bestuur en Organisatie | Universiteit Utrecht | Drift 15 | Kamer 2.07 |
3512 BR Utrecht | T. + 31 (0) 30 253 8356 | E b.schreiner@uu.nl |
www.uu.nl/rebo